

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در بررسی

طرح فوق العاده خاص کارمندان سازمان های پزشکی قانونی کشور و انتقال خون ایران

مطرح در جلسه ۱۳۹۰/۲/۱۴ شورای نگهبان

استخراج، تنقیح و تدوین: کاظم کوهی اصفهانی

بازبینی: امین الله زمانی

طرح فوق‌العاده خاص کارمندان سازمان‌های پزشکی قانونی کشور و انتقال خون ایران

۱- مقدمه

طرح «فوق‌العاده خاص کارمندان سازمان‌های پزشکی قانونی کشور و انتقال خون ایران» را عده‌ای از نمایندگان مجلس شورای اسلامی بر اساس برخی نیازها و ضرورت‌های مربوط به اشتغال در سازمان پزشکی قانونی کشور با عنوان «طرح فوق‌العاده خاص پرسنل سازمان پزشکی قانونی» به مجلس تقدیم کردند. در مقدمه توجیهی این طرح با اشاره به سختی کار و مسئولیت سنگین شاغلین در سازمان پزشکی قانونی، به عوارض جسمانی، روانی و مشکلات اجتماعی ناشی از این شغل برای کارکنان پرداخته شده و لزوم در نظر گرفتن تسهیلات مالی و رفاهی خاص برای ایجاد انگیزه و اشتیاق در کارکنان این سازمان و جذب نیروهای جدید را متذکر شده است.

این طرح برای رسیدگی به صورت یک شوری در تاریخ ۱۳۸۹/۱۰/۲۵ به کمیسیون اجتماعی، به عنوان کمیسیون اصلی ارسال گردید که کمیسیون مزبور، آن را در تاریخ ۱۳۹۰/۱/۳۰ با اصلاحاتی به تصویب رساند و گزارش آن را به مجلس ارائه کرد. در اصلاحات کمیسیون اجتماعی، کارمندان سازمان انتقال خون ایران نیز مشمول فوق‌العاده خاص در نظر گرفته شده برای کارمندان سازمان پزشکی قانونی کشور قرار گرفتند. این طرح در تاریخ ۱۳۹۰/۲/۴ در صحن علنی مجلس مطرح و با انجام اصلاحاتی؛ از جمله در عنوان طرح، به تصویب رسید و برای طی روند قانونی مذکور در اصل ۹۴ قانون اساسی، به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان در مورخ ۱۳۹۰/۲/۱۴ با تشکیل جلسه و بررسی این مصوبه، آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی تشخیص نداد و نظر خود را طی نامه شماره ۹۰/۳۰/۴۲۱۸۳ مورخ ۱۳۹۰/۲/۱۴ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

۲- بحث و بررسی شورای نگهبان پیرامون طرح فوق‌العاده خاص کارمندان سازمان‌های پزشکی قانونی کشور و انتقال خون ایران مصوب ۱۳۹۰/۲/۴ مجلس شورای اسلامی

۲-۱- ماده واحده

”ماده واحده-

الف- نظر به سختی کار در سازمان پزشکی قانونی، ضرایب مندرج در جدول ذیل به عنوان فوق‌العاده خاص از ابتداء سال ۱۳۹۰ در حقوق و مزایای کارکنان اعمال می‌شود.

اعتبار این طرح از محل درآمدهای اختصاصی سازمان، بر اساس ماده (۳) قانون تشکیل سازمان پزشکی قانونی کشور مصوب ۱۳۷۲/۴/۲۷ تأمین می‌شود.

...

تبصره- پرسنل و پزشکان سازمان انتقال خون با استفاده از درآمدهای سازمان، از حقوق و مزایای این قانون بهره‌مند می‌گردند.”

۲-۱-۱- نظرات استدلالی

۲-۱-۱-۱- دیدگاه مغایرت

وفق اصل ۷۵ قانون اساسی، طرح‌های قانونی نمایندگان چنانچه باعث افزایش هزینه عمومی دولت شود، می‌بایست طریق تأمین هزینه جدید نیز در آن طرح، معلوم و مشخص شود؛ در غیر این صورت، تصویب طرح در مجلس به دلیل مغایرت با اصل ۷۵، امکان‌پذیر نخواهد بود. در این مصوبه مجلس نیز، با توجه به اینکه در نظر گرفتن فوق‌العاده خاص به کارمندان سازمان‌های پزشکی قانونی و سازمان انتقال خون، منجر به افزایش هزینه‌های عمومی دولت می‌شود، می‌بایست طریق تأمین هزینه جدید در طرح پیش‌بینی می‌شد. مجلس، در راستای انجام این تکلیف قانونی، تأمین این هزینه‌ها را از محل درآمدهای اختصاصی سازمان پزشکی قانونی و سازمان انتقال خون مقرر کرده است، لیکن ایراد اصل ۷۵ قانون اساسی برطرف نشده است؛ زیرا منبعی که مجلس برای تأمین این هزینه‌ها پیش‌بینی کرده، در ماده (۳) قانون تشکیل سازمان پزشکی قانونی^۱، برای هزینه کردن در مصارف دیگری در نظر گرفته شده است؛ لذا با باقی بودن مصارف در نظر گرفته شده در ماده (۳)، این منبع نمی‌تواند هزینه‌های جدید ناشی از افزایش حقوق کارمندان سازمان پزشکی قانونی را جبران نماید.

۱. ماده (۳) قانون تشکیل سازمان پزشکی قانونی مصوب ۱۳۷۲/۴/۲۷: «سازمان موظف است هزینه‌های خدمات پزشکی قانونی را بر اساس تعرفه‌هایی که به پیشنهاد سازمان به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد، اخذ و به حساب درآمد عمومی کشور واریز نماید. همه ساله معادل درآمد واریزی مزبور از محل اعتباری که به همین منظور در قانون بودجه سال مربوط پیش‌بینی می‌شود، در اختیار سازمان قرار خواهد گرفت تا جهت تجهیز مراکز پزشکی قانونی و امور تحقیقاتی و مطالعات پزشکی قانونی و انتشار مجله پزشکی به مصرف برساند.»

۲-۱-۱-۲- دیدگاه عدم مغایرت

اولاً مجلس شورای اسلامی در ماده (۳) قانون تشکیل سازمان پزشکی قانونی، محل هزینه‌کرد درآمدهای اختصاصی سازمان پزشکی قانونی را «تجهیز مراکز پزشکی قانونی و امور تحقیقاتی و مطالعات پزشکی قانونی و انتشار مجله پزشکی» قرار داده است. در حال حاضر، با گذشت سالیان متمادی از تصویب این قانون و تجهیز مراکز پزشکی قانونی و ...، مجلس می‌تواند تمام یا بخشی از درآمد اختصاصی این سازمان را به موضوع دیگری؛ همچون افزایش حقوق و فوق‌العاده کارمندان خویش اختصاص دهد. ثانیاً بر فرض ثابت بودن مصارف پیش‌بینی‌شده در ماده (۳)، سازمان پزشکی قانونی می‌تواند برای تأمین بار مالی ناشی از اجرای این قانون، با افزایش درآمدهای اختصاصی سازمان، از طریق بالا بردن میزان تعرفه‌های خدمات خود، اعتبار لازم را به دست آورد. با این وصف، این مصوبه مغایرتی با اصل ۷۵ قانون اساسی ندارد.

۲-۱-۲- نظر نهایی شورای نگهبان

مصوبه مزبور، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.